

Sermermiut-bopladsen

Mellemtrinnet

Sermermiut-bopladsen er én af i alt seks bøger der ledsager isskosserne på Isfjordscenterets udstilling.

Fag

Tværfagligt – historie og naturfagene

Læringsmål

- Eleverne opnår viden om arkæologiske fund af harpun, uluer og fedtstenslamper, der kan fortælle om livet på bopladserne gennem tiderne.
- Eleverne opnår en særlig viden om indvandringerne af Saqqaqfolket, Dorsetfolket og Thulefolket.
- Eleverne træner deres færdigheder i kommunikation og samarbejde.

Organisering

Lad eleverne arbejde i mindre grupper, parvis eller enkeltvis. Afhængigt af, hvad der passer bedst til den enkelte elev, og hvilke kompetencer der skal udvikles. Vær opmærksom på, at det ikke nødvendigvis er ens bedste ven, man arbejder bedst sammen med. Samarbejde mellem eleverne handler om netop samarbejde og ikke kun samvær.

Om materialet

Det digitale materiale er i Keynote-format. Er eleverne ikke fortrolige med dette program, kan materialet downloades i PowerPoint-format.

Forløbet omfatter tre trin:

- Introduktion til bogen *Sermermiut-bopladsen*
- Arbejdet med de enkelte kapitler
- Efterarbejdet med diskussion af forløbet og eventuelt videre behandling af selvvalgte temaer

Side til side vejledning

Bogen

Lad eleverne gå på opdagelse i billederne i *Sermermiut-bopladsen*. Bogen er udgangspunkt for de opgaver eleverne skal arbejde med. Den indeholder et intro-billede og tre kapitler. Hvert kapitel har ét afsnit.

Til hvert afsnit i bogen stilles nogle opgaver eleverne skal løse. Først er der en tekst, og herefter nogle spørgsmål de skal arbejde med. Sidehenvisningerne til bogen og supplerende links kan hjælpe eleverne med at finde svar. Det anbefales at eleverne selv finder på flere spørgsmål.

Hvilken metode de anvender til deres svar på opgaverne, er afhængigt af hvad de er fortrolige med, eller om de måske skal lære en ny metode. Man kan vælge: tekst, lyd, billede og/eller tegning. Er der behov for yderligere plads til svarene, kan der tilføjes flere slides.

Intro-billedet

Lad eleverne studere billedet og komme med bud på hvor Sermermiut-bopladsen har ligget, og hvor i Grønland det er.

Tal med dem om:

- at stedet og hele området omkring Isfjorden er med på UNESCOs verdensarvsliste.

Fangstredskaber

Dette kapitel i materialet indeholder ét afsnit.

Harpuner til fangst

Harpunspidserne er udviklet gennem tiden, men fælles for dem er den karakteristiske form. Arkæologiske fund viser harpunhovedernes udvikling igennem tusinder af år. (Sten – ben – jern)

Når de har læst teksten, skal de arbejde med følgende spørgsmål:

- Våbenspidserne er lavet af sten. Hvilken?
- Hvad er dette harpunhoved lavet af, og hvilken kultur stammer det fra?
- Hvordan adskiller dette harpunhoved sig fra de to andre, og hvilken kultur stammer det fra?

Svarene kan de finde på siderne 8 og 9 i bogen.

Tal med dem om fangstmetoden med spyd, som også kendes fra andre folkeslag rundt omkring i verden i fortiden – at det ikke længere er lovligt at drive kommerciel hvalfangst, men inuitterne har særlig tilladelse til at fange hvaler.

Ulu

Kapitlet indeholder ét afsnit.

Fra skraber til ulu

I bogen side 16 og 17 er der tre billeder af arkæologiske fund:

- skraber af stenen *kalcedon*. Dorset-kultur.
- ulu (kvindekniv) med nedslidt jernblad og håndtag af rensdyrtak. Sen inuitkultur.
- ulu (kvindekniv) af jern med håndtag af narhvalstand. Sen inuitkultur.

Tal med eleverne om at Dorsetfolket kom til Grønland omkring år 500 f.v.t. og levede der i ca. 800 år – Thulefolket (sen inuit) kom til Grønland fra Canada omkring 1200 e.v.t. og er den stamme nutidens inuit nedstammer fra – de første inuitter kom fra Stillehavet og Sibirien til Grønland for ca. 4.500 år siden.

Tal endvidere med dem om, at betegnelsen *kvindekniv* er misvisende, da også mænd benyttede kniven. Ulu betyder *kniv* på grønlandsk. Kniven forbindes oftest med rengøring af sælskind, hvilket som regel var kvindernes arbejde.

Når eleverne har læst teksten, skal de arbejde med følgende spørgsmål:

- Hvilke [havpattedyr](#) harpunerede man i Diskobugten?
- Sæt en tekst under hvert billede. Få hjælp side 16 og 17 i bogen.

Tal eleverne om rollefordelingen mellem mænd og kvinder i fortiden og nutiden.

Fedtstenslampe

Kapitlet indeholder ét afsnit.

Fedtstenslampen

Fedtstenslampens form og materiale har stort set ikke forandret sig. Det ses fra fund af ca. 3.000 år gamle fedtstenslamper fra Saqqaqkulturen og senere fund af fedtstenslamper fra Thulekulturen omkring 1200-tallet.

Når de har læst teksten, skal de arbejde med følgende opgave:

- Vælg en af lamperne og skriv, tegn eller indtal en historie med denne titel:
Hvad fedtstenslampen kunne fortælle.

Tal med eleverne om at fedtstenslampen har været væsentlig for livet i de mørke og ekstremt kolde vintermåneder i Grønland – at først i løbet af 1900-tallet blev fedtstenslampen erstattet af elektrisk lys.

Efterarbejdet

Lav en opsamling i klassen, hvor eleverne kommer med bud på hvad der undrede dem, og hvilket tema de fandt mest interessant.

Lad dem selv vælge et tema de vil fordybe sig i. Bed dem om at begrunde hvorfor, og hvad de vil undersøge nærmere.

Lav en opsamling på tavlen/skærmen af elevernes valg af tema. Lad dem herefter arbejde gruppevis eller parvis med det valgte emne. Enkelte elever kan have behov for at arbejde alene.

Det kan anbefales at eleverne laver deres besvarelse som bog eller tegneserie. Egne digitale formater er Book Creator og Pixton. Papirformat i form af for eksempel en planche kan anbefales til de alleryngste.

Kolofon

Undervisningsmaterialet til bogen *Sermermiut-bopladsen* er udviklet til Isfjordscenteret i Ilulissat af Lotte Brinkmann og Daniella Maria Manuel, Anholt Læringsværksted.

Billedkreditering

Danish Arctic Institute/Børge Fristrup: 4-5

Danish Arctic Institute/Erik Holtved: 12

Frederik Fuuja Larsen, Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu / Greenland National Museum and Archives / Grønlands Nationalmuseum & Arkiv: 8

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu / Greenland National Museum and Archives / Grønlands Nationalmuseum & Arkiv: 9

Danish Arctic Institute/Kjeld Rask Terkilsen: 19

Martin Appelt, Danmarkimi katersugaasivissuaq, Nationalmuseet / National Museum of Denmark / Nationalmuseet: 23 (Qiterliit / Middle / Midten)

Materialets tekster, opgaver og billeder må deles, gengives og bearbejdes, når blot man krediterer ophavet: ” *Sermermiut-bopladsen* ” ved Isfjordscenteret, Ilulissat.